

כ"ה

פארברענגען עם הרבי Farbrengen with the Rebbe



כ"ף אב

התוועדות כ"ף אב תשמ"ה

פארברענגען עם הרבי

**התוועדות
כ"ף אב תשמ"ה**

**יוצא לאור על ידי
"ועד תלמידי התמימים העולמי"**

ברוקלין נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת־אלפים שבע־מאות שבעים ושלש לבריאה



Published and Copyrighted by

“VAAD TALMIDEI HATMIMIM HAOLAMI”

Eastern Parkway, Brooklyn N Y 770 11213

vaadhatmimim@gmail.com | hatmimim@gmail.com

5773 – 2013

פתח דבר

לקראת יום ההילולא ג' תמוז, וזה כבר כמעט תשע־עשרה שנה שאיננו זוכים להתראות עם נשיאנו כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, הננו מוציאים לאור קובץ זה, 'הנחה' מהתוועדות כ"ף מנחם־אב תשמ"ה, בקשר עם סרט־הצילום מההתוועדות היוצא עתה לאור בצורה מחודשת.

הוידאו יוצא במסגרת סדרת "פארברענגען עם הרבי", המזכה את אלפי תלמידי התמימים ואנ"ש בכל רחבי תבל להשתתף ב"פארברענגען עם הרבי", בבחינת "יהא רואה בעל השמועה כאילו עומד כנגדו".

רובם של השיחות ממהלך ההתוועדות מופיעות בתרגום מילולי ע"ג המסך, וישנה אפשרות לראות את כל מהלך ההתוועדות במילואה על פי הסדר (ללא תרגום מילולי).

התרגום המופיע על גבי המסך, נערך בצורה מילולית בלה"ק, באנגלית, בצרפתית, בספרדית, בפורטוגזית וברוסית – מתוך השתדלות להיצמד ככל האפשר ל"לשון הרב", למעט מקרים בודדים בהם נעשה תרגום ענייני יותר, להבנת הענין לאשורו.

•

קובץ זה יוצא לאור כדי לשמש כעזר וכסיוע להכנת תוכן ההתוועדות מראש, ובו 'הנחה':

א) בלשון־הקודש – הנחה בלתי־מוגה, ללא אחריות. ב) רשימת מילולית באידיש באדיבות JEM, חברת המדיה החב"דית. ג) בתרגום לאנגלית, באדיבות Sichos in English.

לתועלת הלומדים ערכנו בזה אף 'סיכום וקיצור' מהשיחות המופיעות בקובץ.

•

ויהי־רצון אשר בזכות ה'קאץ' בלימוד תורת רבינו, ובפרט באופן ש"רואה בעיניו ממש את המשלח, נשיא דורנו, שנותן לפניו היום שליחות זו", נזכה במהרה לקיום היעוד ד"תורה חדשה מאתי תצא", ונזכה לחזות באור פני מלך חיים, ולהשתתף בגשמיות ובמוחש בעוד פארברענגען עם הרבי, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

ועד תלמידי התמימים העולמי

בשיחה ראשונה מבאר הרבי כי אף שלכאורה זוהי התוועדות הקשורה עם ענין פרטי, הנה בעצם יאָרצייט זה קשור עם כל אחד ואחד. נתבאר הטעם שבנ"י נמצאים בגלות, כי "ירידה צורך עליה". וכמו־כן גם ענין הסתלקות הצדיקים. והמעלה שהיתה ע"י הסתלקות בעל היא"צ היא ענין מסירות־הנפש.

בשיחה שניה מבאר הרבי כי למרות המעלות הקשורות בהסתלקות, הנה עיקר העבודה היא "נשמות בגופים" דייקא. כמו־כן מבוארים ענינים שונים באמונה ובטחון בה', וענינים הקשורים עם ז' מצוות בני־נח.

בהתוועדות זו השתתפו גם חניכי מחנה־הקיץ "גן ישראל". הרבי גילה להם חיבה רבה, הקדיש את השיחה השלישית למעלת הילדים, והורה להם לנגן ניגון ולומר 'לחיים'.

בס"ד. הנחה מהתנועות כ"ף מנחם יאב ה'תשמ"ה.

בלתי מוגה

א. התנועות זז קשורה עם ציון יום היארצייט של אאמו"ר.

וכמדובר כמ"פ: אע"פ שלכאורה הוא ענין פרטי השייך רק אלי – הנה נוסף לזה שעצם העובדה שיהודים נאספים יחד (לאיזו מטרה שתהי') כבר מהווה ענין כללי, הרי בנדו"ד, יארצייט של אאמו"ר, הרי זה מלכתחילה ענין השייך אל הכלל. שכן, הסיבה (בדרך הטבע) להעדר אריכות ימיו, היתה עבודתו בשביל הכלל, שבגללה נאסר והוגלה וסבל עינויים כו', שכל זה גרם (בדרך הטבע) להסתלקותו לפני זמנו.

ובפרט שמסירת נפשו במדינה ההיא על החזקת היהדות כו' הביאה פירות ופירי פירות עד היום הזה, ובפשטות – יהודים לומדי תורה ושומרי מצוה בחיי יום-יום, מבלי הבט על המצב השורר במדינה ההיא (מזמן ההוא עד היום הזה) בקשר לדת.

ב. יתירה מזו:

אפילו ביהודים אלו שלא הצליח להשפיע עליהם שייעשו שומרי תומ"צ (במילואם) בפועל – קיימת השפעתו של בעל היארצייט, ופועלת פעולתה באופן נצחי.

כי מציאותו האמיתית של איש הישראלי הרי היא נשמתו הנמצאת בו, ואילו הגורמים שלא יתנהג כיהודי (יצרו הרע, ועאכו"כ תנאי המקום כו') – הם דבר נוסף על מציאותו, וכמו שנאמר "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", שמעת מתן תורה נעשה כל אחד ואחד מישראל (ע"י נשמתו הנמצאת בגופו) חלק מ"גוי קדוש".

ומשום כך, כל אחד ואחד מישראל – מבלי הבט על מצבו ביהדות בזמן ומקום מסויים – הובטח ש"בל ידח ממנו נדח", כי העובדה שנמצא במצב בלתי שלם בעניני יהדות הוא רק גדר של "דיחוי" ("נדח"), כלומר: הוא נדחה (ע"י דבר שחוץ ממנו) ממקומו האמיתי, וסדר החיים הטבעי שלו; ולכן ברור הדבר שסוף-סוף ישוב למקומו, לשרשו ומקורו, להתנהג בפועל באופן המתאים ל"גוי קדוש".

וזהו גם הקשר בין שני הפירושים בפסוק "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" – "תהיו" לשון ציווי ולשון הבטחה – דהא בהא תליא. כי מאחר שנצטוינו להתנהג כ"גוי קדוש" (משום שזוהי מציאותו האמיתית של יהודי) – ברור הדבר שסוף-סוף יהי' כן בפועל.

וע"ד שמצינו בנוגע למצב העולם – ד"תולדות מלא" כתיב, הן בבריאת העולם ("אלה תולדות השמים והארץ בהבראם") והן בנוגע לעת"ל ("אלה תולדות פרץ") – כי הא בהא תליא: מכיון ש"עולם על מילואו נברא", היינו שמצב העולם מצד עצמו (כפי שנסדר ע"י הקב"ה) הוא "על מילואו" – לא יתכן לומר, שהחסרון שנעשה בו אח"כ (ע"י מעשה בנ"א) ישאר כן לעולם, ובהכרח שסוכ"ס יחזור העולם למצבו העצמי, ששוב יהי' "על מילואו".

ואדרבה – לעתיד לבוא יתעלה העולם ביתר שאת וביתר עז, לעילוי נעלה יותר

מכפי שהי' בעת הבריאה – שאם לא תאמר כן, נשארתי השאלה: מה היתה התועלת בירידה שבינתיים? וע"כ צ"ל שע"י ירידה זו נעשה בו עלי' עוד יותר לגבי מצבו לפני הירידה.

ומזה מובן בעניננו – עבודתו של בעל ההילולא בהחזקת היהדות במדינה ההיא – שגם יהודים אלו שלא נעשו שומרי תומ"צ בפועל (ובפרט אלו שתנאי המקום גרמו לכך), נשארה בהם השפעתו של בעל ההילולא. כי בודאי חדרה השפעתו תוך נשמתם, ובמילא הובטחנו שסוכ"ס "בל ידח ממנו נדח", ותפעול פעולתה באופן גלוי.

ג. ומזה ג"כ מענה לאלו השואלים: כיצד אפשר לתבוע ממנו הנהגה של "נעשה" קודם ל"נשמע"? הרי ענינו של אדם הוא – היותו בעל שכל, ומכיון שכן, באם רוצים שיעשה איזה דבר בשלימותו, הנה לכל לראש הוא צריך להבין הטעם מדוע עליו להתנהג באופן כך, ורק אז תהי' עשייתו בלב שלם; משא"כ כשמקדים "נעשה" ל"נשמע", עשייתו היא רק עשי' חיצונית לכאורה, שכן, מציאותו ופנימיותו לא "נמצאת" בעשייתו זאת, כ"א רק כלי העשי' שלו, ידיו ורגליו המקיימים את המצוה,

ובמילא – טוען הוא – מה ערך יש למעשים כאלו? ואין ברצונו לרמות את עצמו (או משהו אחר), לעשות היפך מצפוניו כו'!

אבל ע"פ הנ"ל מובן שאין זה נכון כלל – ואדרבה, ההיפך הוא הנכון:

דוקא כאשר יהודי עושה מצוה ומתנהג כפי רצון הקב"ה, נמצא הוא במעמדו ומצבו הטבעי; ולפיכך – הנהגה בלתי רצויה, פירושה, שנדחה ממקומו ע"י תנאים כו' שחוצ' ממנו, וכאשר חוזר ועושה מצוה וכיו"ב, "משליך" מעצמו אונס זה (היינו, הענינים שהכריחו אותו להתנהג שלא כדבעי) וחוזר לטבעו ומציאותו האמיתית.

וכפי שמשתקף גם בהלכה בפועל – הלכה הידועה ברמב"ם (שהובאה פעמים רבות) אודות הבאת קרבן:

אחד מתנאי הבאת קרבן היא – "לרצונכם תזבחוהו", ואומרת ההלכה שאחד שאינו רוצה להביא קרבן שהוא מחוייב בו, ב"ד "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני", ובזה מתקיים התנאי ד"לרצונכם תזבחוהו".

ולכאורה תמוה: מאחר שאמירתו "רוצה אני" היא רק מצד הכפי' (כפי שיוכל להעיד איש זה עצמו, ובשעת מעשה) – כיצד אפשר לומר שבזה נתקיים התנאי ד"לרצונכם תזבחוהו"?

ומבאר הרמב"ם: "מי שתקפו יצרו לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו. . . אין זה אונס ממנו. . . מאחר שהוא רוצה להיות מישאל ורוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו".

ד. ויש להוסיף ולבאר בשייכותו של הסבר זה (אודות מי שזקוקים לכופו "עד שיאמר רוצה אני") לאישיותו של הרמב"ם:

ענינו של הרמב"ם הי' – "מורה הנבוכים", הן "הנבוכים" שבזמנו, והן – ע"י ספריו – "הנבוכים" שבכל הדורות.

שמטעם זה כתב רוב ספריו (גם ספרי קדושה, בעניני תורה ומצוות) בלשון ערבית דוקא – כי זו היתה לשון העם בזמנים ההם. וכדי להורות, הדרך גם ל"נבוכים", שמחמת חושך הגלות עדיין לא היו מסוגלים להבין לשון הקודש, הוכרח לכתוב ספריו בלשון של "גלות".

אמנם לאידך – ספרו העיקרי, שהוא ספרו "יד החזקה", כתבו בלשון הקודש דוקא, הלשון המכוון ומיוחד ל"גוי קדוש" – והרי גם ספר זה נועד לכל אחד ואחד מישראל, "כקטן כגדול".

וזה בא להורות שארצות הגולה אינן מקומם (ומעמדם ומצבם) האמיתי של עם ישראל. וכפירוש הפשוט של תיבת "גלות" – שגולים למקום זר (ע"ד שנת"ל בפירוש תיבת "נדח"). ולכן לשונם האמיתית של עם ישראל (גם בזמן הגלות) היא לשון הקודש, המכוונת למציאותו האמיתית – "גוי קדוש".

ומשום כך, ס' היד הרי הוא ספרו העיקרי של הרמב"ם, שממנו "השפיע" והכניס לתוך ספריו האחרים (שנכתבו בלשון ערבית), כולל ג"כ ספרו "מורה הנבוכים", שעם היותו ספר של חקירה, הנהו מיוסד כל כולו על תורתנו הקדושה, על דינים הלכות והוראות אלו שבספרו היד.

ה. ענין האמור אודות גלות (אשר אינו מקומו האמיתי של עם ישראל) – בעומק יותר:

זה שגלות אינו מצבו האמיתי של יהודי הוא לא רק מפני שפנימיותו (ואמיתית מציאותו) של יהודי היא למעלה מענין הגלות – אלא כן הוא גם מצד חיצוניותו. כי לאמיתתו של דבר, אין הגלות מבדיל ומסתיר כלל בין יהודי לאביו שבשמים.

וההסבר לכך:

עם היות שגלות פירושו שאין אנו נמצאים במקומנו הטבעי – "גלינו מארצנו", גלו מעל שלחן אביהם" – מ"מ, זה גופא שגלינו מארצנו הוא רק מצד רצונו של הקב"ה. וכפתגם הידוע "לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל . . אבינו מלכנו ית' הגלנו מאדמתנו ושלחנו בגלות".

ולכן, כאשר האדם מרגיש שהסיבה היחידה להמצאו בגלות היא אך ורק רצונו של הקב"ה, שרצה (מאיזו סיבה שתהי') שבמשך זמן זה יהי' במצב של גלות, הרי בזה גופא שנמצא הוא בגלות הרי הוא מקיים רצונו ית', ובכך (ע"י קיום רצון העליון) הוא מקושר ומאוחד עם הקב"ה (כי מצוה לשון צוותא וחיבור).

כלומר: מי שכל ענינו הוא רק קיום רצון העליון, אין נפק"מ אצלו (בהתאחדותו עם הקב"ה) בין זמן הבית וזמן הגלות – כי שניהם הם רצון העליון: יש זמן שרצה הקב"ה

וציוה שנהי' במצב של "בן חורין", ויש זמן שרצונו ית' שנהי' במצב של גלות; ונמצא, שמדת התאחדות האדם עם הקב"ה ע"י קיום רצונו ית' היא בשווה ממש בשני המצבים.

ובכן – אין ההעלם והסתר דגלות מצב אמיתי, כי נוסף לכך ששכינות ב"גלותא" ובמילא "אבינו" נמצא ביחד עמנו גם בגלות, הנה עוד זאת – עצם העובדה שאנו בגלות הוא "גילוי" של הקב"ה (ששלחנו לגלות).

ו. זאת ועוד:

נוסף לכך שעובדת היותנו בגלות היא רצונו ית' (ובמילא – ענין של "גילוי") – הנה הודיענו הקב"ה, שרצון זה (שנהי' בגלות) אינו ענין בפני עצמו (כאילו שרצונו ית' בענין הגלות הוא בשביל הגלות עצמו ח"ו), כ"א הוא רק כדי להעלות את בני"י לעילוי נעלה יותר, ירידה צורך עלי'. כך, שהמצב של גלות הוא רק טפל וסיבה להעילוי הנגרם ע"י הירידה בגלות.

וגם לולא הודעת הקב"ה – הרי זה דבר המובן ומוכרח מצד שכל הפשוט. שכן, כיצד יתכן לומר ש"אב הרחמן" ו"אב הרחמים" יצער את בנו אהובו ללא תועלת כו'!?

ובפרט שבני"י הם לא רק בניו של מקום ("בנים אתם לה' אלקיכם"), ויתירה מזו – "בני בכורי ישראל", אלא עוד זאת (כפתגם הבעש"ט) – שהם חביבים לפני המקום כבן יחיד שנולד להוריו לעת זקנותם,

אשר מובן עד כמה נוגע הדבר ללב הורים זקנים כאשר חסר משהו אצל בנם יחידם, ועאכו"כ כאשר המדובר בענין של גלות – "גלו מעל שלחן אביהם" (ובנמשל – "אותותינו לא ראינו", שאין רואים אלקות בגילוי), שאין לך חסרון גדול מזה!

כיצד יתכן, איפוא, שאבינו אב הרחמים לא ימנע חסרון וצער כזה אצל בנו יחידו שנולד לעת זקנותו!?

וזה גופא מכריח, אשר:

(א) ירידה זו צורך עלי', כלומר, שע"ז יגיעו לעלי' נעלית יותר מכפי שהיו קודם שגלו מעל שלחן אביהם – ועלי' נעלית כזו, אשר כדאיים הם ה"רגעים" שנמצאים אנו בגלות לגבי העלי' הנצחית שתושג ע"ז בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

(ב) אין דרך אחרת להגיע לעלי' נעלית זו כ"א ע"י הירידה בגלות, שלכן כדאי גם צערו של ה"אב הרחמים" (שצערו הוא עוד יותר מצערו של הבן שגלה מעל שולחן אביו) מאחר שרק ע"ז תושג עלי' זו.

ז. הסבר האמור אודות ענין הגלות – מבאר ג"כ ענין תמוה בענין הסתלקותם של צדיקים:

איתא בגמרא שיציאת נשמתו של יהודי "דומה לס"ת שנשרפה" (שלכן העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע), ועאכו"כ תלמיד חכם שמת (שאו ראוי הוא

לששים ריבוא מלווים, כמו נתינת התורה שהיתה בששים ריבוא). נוסף לכך כאשר המדובר ביהודי שהוא צדיק, שהסתלקותו מן העולם הוא "כשריפת בית אלקינו".

ונשאלת השאלה: ידוע שהקב"ה מקיים כל התורה כולה, כמו שנאמר "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל", כיצד איפוא "מותר" לו להקב"ה לא למנוע מצב של "ס"ת שנשרפה"?

אלא ההסבר בזה הוא (ע"ד הנ"ל בענין הגלות) – מפני שדוקא ע"י ענין ההסתלקות מגיעים לעלי' נעלית ביותר שאי אפשר להגיע אלי' באופן אחר; ולכן, עלי' זו "דוחה" גם החסרון הכי מבהיל שבענין הסתלקות (ע"ד ההלכה שפקוח נפש דוחה כל התורה כולה).

ואם הדברים אמורים בנוגע לכל צדיק וצדיק – עאכ"כ כשהמדובר בצדיק שהסתלקותו מן העולם היתה קשורה עם מסירת נפשו עבור הכלל, ועד שבגלל זה נסתלק מן העולם קודם זמנו כו', מתוך מסירת נפש על קידוש השם בפשטות (כלות הנפש מן הגוף) – כפי שהי' אצל אאמו"ר בעל ההילולא – שבהסתלקות כזו מודגש עוד יותר שהיא רק בשביל העלי' שעי"ז.

דלכאורה: כיצד הניח הקב"ה ענין כזה (הסתלקות קודם זמנו כו') שגרם לביטול פעולותיו בהפצת היהדות וכו'?

ועכצ"ל משום שעי"ז הגיע לעילוי נעלה יותר, גם בערך לפעולותיו הנ"ל בהפצת היהדות כו'.

ע"ד משנ"ת כמה פעמים בנוגע להב"י, שה"מגיד" אמר לו שהי' צריך לזכות למסירת נפש על קידוש השם, אלא משום שהי' אצלו חסרון כשלימות עבודתו ית', נענש ולא זכה לכך.

דלכאורה אינו מובן: לאחר שנתבשר בשורה זו (שלא יזכה למסנ"פ על קידוה"ש) – סיים כתיבת ספריו (הב"י והשולחן ערוך), שלאורם נלך (כל עם ישראל) עד סוף כל הדורות; ומובן גודל הזכות שבזה, להיות מורה-דרך לדורי דורות של עם ישראל – ולמרות גודל זכותו בכתיבת ספריו הנ"ל, נחשבת לו העובדה שלא נסתלק קודם זמנו (שאז לא הי' מסיים ספרים הנ"ל) – כעונש!

ומבואר על זה הטעם, כי העילוי שבמסירת נפש (בפועל) על קדה"ש הוא גבוה יותר מהעילוי שבעבודת האדם למטה בתומ"צ (כולל גם – כתיבת ספרי הלכה הנ"ל בשביל כל עם ישראל עד סוף כל הדורות).

וכמו"כ בנוגע לאאמו"ר בעל ההילולא – שעי"ז שנסתלק בגלות, תוך מסירת נפשו בפועל על חיזוק התורה והיהדות, זכה לעילוי נעלה ביותר לגבי העילוי שהי' מגיע על ידי עבודתו נשמה בגוף (הן עבודתו עם עצמו, והן פעולותיו בסביבתו).

ועלי' זו היא לא רק בשבילו, כלומר, שנשמתו נתעלתה למדריגה שלא היתה יכולה להגיע אליה בהיותה מלובשת בגוף – אלא גם בנוגע לפעולותיו בסביבתו בהפצת

היהדות וכו', שכן, דוקא ע"י הסתלקותו מן העולם נתחזקו (גם) פעולותיו בעולם (לגבי פעולותיו בחיים חיותו בעלמא דין).

וכמבואר באגה"ק, שענין ההסתלקות אצל צדיקים – "פועל ישועות בקרב הארץ", היינו למטה מעשרה טפחים, בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו; וגם לאחר הסתלקותו של צדיק "אשתכח בכולהו עלמין (גם בעוה"ז) יתיר מבחיהו".

שזהו ג"כ ביאור הביטוי "הסתלקות" – שאין הכוונה שלא נמצא בעוה"ז ח"ו, אלא אדרבה, שאופן המצאו בעולם הוא בבחי' עלי' ורוממות. ע"ד המבואר בדרושי ההילולא בנוגע המאמר "אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין", שהכוונה בזה היא (לא הסתלקות מן העולם, כ"א) המשכת אלקות בעולם, ונק' בשם "אסתלק" כי המשכה זו היא מאור הסובב כל עלמין שהוא בכולהו עלמין בשווה, כלומר שהאור האלקי שהוא בבחי' רוממות ולמעלה מן העולם, נמשך ופועל בעולם, עד ש"פועל ישועות בקרב הארץ".

ח. ובזה יובן עוד ענין בנוגע ליארצייט של צדיקים:

נהגו ישראל לציין יום היארצייט ע"י התוועדות עם אמירת "לחיים" (כפי שנקרא בפולין "תיקון") וניגון של שמחה.

ולכאורה תמוה: כיצד יתכן להיות שמח כשמציינים הסתלקותו של צדיק?

וההסבר – ע"פ הנ"ל: זה שהצדיק נחסר מן העולם הוא רק מצד חיצוניות הדברים, כפי שנראה לעינינו בשר; אמנם בנוגע לפנימיות ואמיתית הענין – אמיתית החיים של יהודי (ולא רק מצד נשמתו, אלא גם מצד חייו הגשמיים), שהם תורה (שהיא "חינו") ומצוות (עליהן נאמר "וחי בהם") – הרי אדרבה: דוקא לאחר ההסתלקות של הצדיק נעשה יתרון בחיי הצדיק.

וכלשון רז"ל בקשר לענין ההסתלקות – "שבק חיים לכל חי", כלומר, שע"י ענין ההסתלקות משפיע הצדיק "חיים לכל חי"; דעם היות שגם לפני"ז היו מקבלי השפעתו בבחי' "חי" ("לכל חי"), הרי הצדיק משפיע להם תוספות "חיים" [ע"ד הלשון בנוגע לחמשה עשר כאב דאזלינן מיני' – "יוסיף חיים על חייו"].

ובנוגע לעניננו – התוועדות זו:

נוסף על השמחה שבעצם העובדה שמתוועדים יחד (וכפתגם הידוע של אדה"ז אודות גודל השמחה למעלה כאשר יהודים נאספים להתועד יחד), הנה גם תוכן היום הו"ע המביא לידי שמחה, מאחר שביום זה נמשך לנו תוספת חיים מנשמתו של בעל ההילולא ש"שבק חיים לכל חי".

ומטרת ההתוועדות היא – שיבוא מזה תוספת חיים אמיתיים במעשה בפועל, ע"י ההוספה בלימוד התורה וקיום מצותיו, המביאה ג"כ לתוספת שמחה – "פקודי ה' ישרים משמחי לב", שמחה של תורה ושמחה של מצוה.

וכאשר מתחזקים בעיני יהדות ביום ההילולא של צדיק – הרי זה גופא מחזק

פעולותיו של הצדיק למטה בפשטות, שהשפעתו הולכת ומתפשטת ופועלת פעולתה – הן אצל אלו שקבלו ממנו בחיים חיותו בעלמא דין, שהשפעתו פועלת אצלם גם עתה; והן אצל אלו שמקבלים ממנו ע"י לימוד תורתו (בספריו שנדפסו), המביא לידי קיום המצוות (גדול לימוד שמביא לידי מעשה) – שהשפעתו היא בבחי' הלוח ומוסיף ואור.

ועוד נקודה בזה: ככל שמוסיפים בעיני יהדות כתוצאה מהשפעתו של בעל ההילולא (כולל – הלימוד בספריו), ה"ז גורם עילוי אחר עילוי בנשמתו של בעל ההילולא; ומכיון ש"אשתכח" גם בעוה"ז "יתיר מבחייה" ו"פועל ישועות בקרב הארץ" (כנ"ל), הרי מובן, שמצד עילוי זה בנשמתו של בעל ההילולא נמשכת תוספת חיים לכל מקבלי השפעתו.

ובכן, כאשר חוגגים היארצייט מידי שנה בשנה, א"א להסתפק עם ה"שטורעם" שהי' בשנה שעברה (אף שכאו"א השתדל אז שיהי' כדבעי ובתכלית השלימות) – אלא צריכים להעלות בקודש, ביתר שאת ויתר עז, בהתאם להתוספת עילוי שבהשפעתו של בעל ההילולא.

ט. וההוספה ב"חיים על חייו" – לימוד התורה וקיום המצוות – ממחרת הגאולה האמיתית והשלימה, עד ל"הקיצו ורננו שוכני עפר" – תחיית המתים, שאז תהי' שלימות ענין החיים – חיים נצחיים, ונצחיים בפשטות – נשמות בגופים [כההכרעה בקבלה וחסידות כדעת הרמב"ן ששלימות השכר היא בעולם התחי', נשמות בגופים] – כן תהי' לנו, שהתוצאות מהתוועדות זו – הוספה בלימוד התורה וקיום מצוותי' בפועל – יזרזו ויקדימו עוד יותר הגאולה האמיתית והשלימה, ובאופן ד"ארו עם ענני שמיא",

אשר ברגע כמימרא נמצאים אנו בארץ הקודש,

עם שלימות העם – "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"

– כולל ג"כ כל הצדיקים של כל הדורות, שאצלם תהי' תחיית המתים תיכף ומיד, כמפורש בגמ' דכשיבנה המקדש השלישי "משה ואהרן עמהם", שמה מובן בנוגע לכל הצדיקים שהיו "רעיא מהימנא" לצאן מרעיתם, כאו"א בזמנו ומקומו –

עם שלימות התורה – כולל הבתי כנסיות ובתי מדרשות, עם כל התורה שנלמד שם והתפלות שהתפללו [כי באם לוקחים הבנינים הגשמיים לארה"ק – עאכו"כ שלוקחים הענינים הרוחניים שבהם],

עם שלימות הארץ, ושלימותה האמיתית – "ירחיב ה' אלקיך את גבולך", גם ארץ קני קניזי וקדמוני, בעגלא דידן ממש, במהרה בימינו ממש.

* * *

י. בהמשך להמדובר לעיל אודות גודל העילוי דענין ההסתלקות – הרי, לאחר

כל זה, צריך יהודי להיות נשמה בגוף דוקא, בעוה"ז הגשמי, כדי שיוכל למלא את תפקידו ושליחותו בעולם – לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

וכמודגש גם בנוגע לענין השכר – כמוזכר לעיל (ס"ט) ע"ד ההכרעה והפס"ד ששלימות השכר הוא בעולם התחי', נשמות בגופים דוקא.

ונמצא, שבענין זה ישנו דבר והיפוכו, לכאורה, ושניהם אמת:

בנוגע לענין של הסתלקות – יש להדגיש אמנם את העילוי וההפלאה שבענין ההסתלקות, אשר, לאמיתותו של דבר יש בזה עילוי הכי גדול (כנ"ל בארוכה),

אבל, ביחד עם זה, הרי האמת היא שעיקר התפקיד והשליחות של יהודי לפעול בעולם ע"י עבודתו באופן דנשמה בגוף דוקא, ולא לחפש עבודה של מסירת-נפש, באופן להסתלקות ופירוד הנשמה מן הגוף ח"ו.

יא. והנה, ב' קצוות אלו קשורים בעצם עם כללות ענין האמונה, ובאים לידי ביטוי בחיי היום-יום:

א' מיסודי אמונתנו ותורתנו הוא – מדת הבטחון, אשר, אין ענין יוצא מידי פשוטו, "אן פשט'לאך", לבטוח בה' שיהי' טוב, טוב הנראה והנגלה – כמובן מכו"כ מקומות בש"ס ומדרשי חז"ל, ומבואר בארוכה בחובת הלבבות שער הבטחון, נוסף על המבואר בדרושי חסידות על הפסוק "בטחו בה' עדי עד".

ועד כדי כך, שאפילו כאשר רואה שהמצב אינו כדבעי, כפי שמראים לו סימנים מלמעלה או מלמטה כו' – "אל ימנע עצמו מן הרחמים", כי אם, להתחזק בבטחון גמור בה' (ובפרט ע"י תפלתו ומעשיו הטובים כו') שהמצב הבלתי-ירצוי יתהפך לטוב הנראה והנגלה, ואדרבה – טוב נעלה יותר, כיתרון האור מן החושך.

זאת ועוד: נוסף לכך שבוטח בה' שבודאי יתן לו טוב הנראה והנגלה, צריך גם לבקש על כך מהקב"ה – "מצות עשה להתפלל . . שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה כו'", ככל פרטי הבקשות שבתפלת העמידה, אשר, הכוונה הראשונה היא – פירוש המלות כפשוטן, "רופא חולים" ו"מברך השנים" וכיו"ב, וכמו כן שאר הבקשות הפרטיות שיכול כאו"א לבקש בברכת "שמע קולנו" (בהוספה על הנוסח השוה לכל נפש), והצד השוה שבכולם – טוב הנראה והנגלה,

אמנם, לאידך גיסא, כאשר קורה מאורע בלתי-ירצוי ח"ו – הרי לאחר המעשה, "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, שנאמר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך . . בכל מדה ומדה שהוא מודד לך (בין מדה טובה בין מדת פורענות) הוי מודה לו", ולא עוד, אלא שצריך "לקבולי בשמחה", כמו שמחת הטובה הנגלית ונראית, כי גם זו לטובה כו'".

וכמארז"ל "כל דעביד רחמנא לטב עביד", או בלשון הקודש – "גם זו לטובה", אשר, השינוי אינו בלשון בלבד ("לטב" או "לטובה", לשון תרגום או לשון הקודש), אלא גם בתוכן הענין – כמובן מהדוגמאות והסיפורים שהובאו בגמרא, שהענין ד"לטב" אינו

אלא באופן דמניעת ההיזק בלבד, ואילו הענין ד"לטובה" הוא באופן שהעפר שהוחלף במקום אבנים טובות ומרגליות הביא תועלת גדולה יותר מאשר אבנים טובות ומרגליות!

כלומר, אע"פ שיהודי צריך לבטוח בה' ולבקש ממנו כל המצטרך לו בטוב הנראה והנגלה, מ"מ, גם במקרה שתפלתו לא הועילה, ח"ו, הרי בידעו שמה' יצא הדבר, בודאי ש"כל דעביד רחמנא לטב עביד", ויתירה מזה – "גם זו לטובה", אם כי אין זו טובה הנגלית ונראית לעיני בשר.

בסגנון אחר קצת:

יהודי צריך לחיות את חיי היום-יום עם האמונה ב"אלקים חיים", עי"ז שמקיים את ההוראות ד"תורת חיים", ומתוך מרץ ושמחה – תכונה המאפיינת את ענין ה"חיים".

ומכיון שכן, הרי כל השינויים והמאורעות כו' אינם גורמים שינוי בתוכן ונקודה הפנימית והעיקרית – ענין החיים, ובמילא, בכל רגע ורגע – בכל מעמד ומצב – צריך לעבוד את ה' בשמחה וטוב לבב, כאמור, "לקבולי בשמחה", אם כי בעת מעשה גופא מבקש מהקב"ה שמצב ההוה והעתיד יהי' באופן דטוב הנראה והנגלה.

יב. ויש להוסיף, שב' ענינים הנ"ל – שהיסוד להן הוא האמונה בה' – שייכים (לא רק לבני, אלא) גם לבני-נח, כלומר, ציווי לכל האנושות כולה בשוה, ככל פרטי המצוות דבני-נח שהם חלק מתרי"ג המצוות שנצטוו בני, אשר, עם היות שקיומן ע"י בני' הוא באופן נעלה יותר, מ"מ, תוכן ענינם – "לשבת יצרה" – הוא אצל כל האנושות כולה בשוה.

והענין בזה:

הציווי דשלילת ע"ז, כי אם, אמונה בה' – הו"ע הכי עיקרי גם אצל אוה"ע, שגם הם נצטוו להאמין שישנו בורא העולם ומנהיגו. ועד כדי כך, שהכפירה במציאות האלקות (ע"ד דברי פרעה "לי יאורי ואני עשיתיני") נחשבת לחטא הכי חמור יותר מכל שאר החטאים כו' (כמבואר בארוכה בדרוש תער השכירה, ובכ"מ).

בודאי לא שייכים אצלם כל פרטי הענינים שנתבארו בהתחלת ספרו של הרמב"ם, "לידע שיש שם מצוי ראשון וכו'" – "הלכות הלכות" לבני דוקא, ועאכו"כ בנוגע לפרטי הענינים שנתבארו בפנימיות התורה, וכיו"ב; אבל כללות הענין שיש בורא לעולם שמנהיג את העולם כולו – גילה ופירסם כבר אברהם אבינו, "אחד הי' אברהם", לכל באי העולם, ולאחרי כן, בעת מ"ת, נמסר הדבר לכאן"א מירשאל – "צוה משה רבינו מפי הגבורה לכופ את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח", החל מהציווי דשלילת ע"ז ואמונה בה'.

ומסתבר, שבענין זה נכלל גם הבטחון בה' שיטיב לברואיו – שהרי האמונה בה' היא באופן שיש לה שייכות והשפעה על אורח-החיים וההנהגה בעלמא דין, כלומר, קיום ציוויי הבורא בעוה"ז התחתון, שתוכנם הכללי הוא הנהגה באופן ד"לשבת יצרה" –

מכיון שה' הוא תכלית הטוב, וטבע הטוב להיטיב, כלומר, שרצונו להיטיב לברואיו, ובגלל זה צוה עליהם להתנהג באופן ד"לשבת יצרה" (מצות דינים וכיו"ב). ולא עוד, אלא שמסתבר לומר שגם אצלם צריכה להיות הכרה אמיתית ש"כל דעביד רחמנא לטב עביד", ויתירה מזה – "גם זו לטובה"!

וכמו כן מסתבר בפשטות שבציווי על האמונה בה' נכלל גם הענין דתפלה לה' – בקשה על מילוי צרכיו, וכיו"ב.

וראי' לדבר – מיונה הנביא, ששלחו הקב"ה לעורר את אנשי ניונה, ופרעה בראשם, שישבו בתשובה ויתפללו לה' כו', וכל זה – אפילו לאחר שנגזרה גזירה כו' כמפורש בדברי הנביא, אשר, "גלה סודו אל עבדיו הנביאים", שכן, "דברי הפורענות שהנביא אומר" יכולים להשתנות לטובה, ש"הקב"ה ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה, ואפשר שעשו תשובה ונסלח להם, כאנשי ניונה".

וענין זה נעשה חלק מהוראות התורה – ללמדנו שגם אנשי ניונה, בני-נח, מצווים על התשובה והתפלה לה' למלא צרכיהם, אלא, שאצלם אין זה ציווי בפ"ע (שהרי נתחייבו בשבע מצוות בלבד), כי אם, כחלק מהציווי דשלילת ע"ז ואמונה בה', משא"כ אצל בני-הרי זו מצוה בפ"ע, ואין כאן המקום להאריך בזה.

ומכאן באים לנקודה נוספת בנוגע לחיוב דבנ"י "לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח" – שנוסף על עצם החדרת האמונה בבורא העולם ומנהיגו, "יש בעה"ב לבירה זו", צריכים להוסיף ולהדגיש שהקב"ה הוא עצם הטוב, ומטבע הטוב להיטיב, ובודאי שולל את כל הענינים הבלתי-רצויים וכו', כנ"ל בארוכה.

יג. ומכיון דאתנין להכי – הרי כאן המקום לעורר עוד הפעם אודות החיוב המוטל על כאו"א מישראל לפעול על בני-נח בכל הקשור לקיום שבע מצוות בני-נח (כמדובר בארוכה בכמה וכמה התוועדויות שלפנ"ז).

ובהקדמה:

מכיון שהגאולה האמיתית והשלימה דבנ"י קשורה גם עם גאולת העולם כולו, "לתקן עולם במלכות שדי", "והיתה לה' המלוכה" – צריך כאו"א מישראל לעשות כל התלוי בו כדי לקרב את מעמד ומצב העולם להיות "כלי מוכשר" לקיום היעוד "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד", "והיתה לה' המלוכה", ע"י החדרת האמונה בבורא העולם ומנהיגו, וקיום מצוותיו כו' – אצל כל באי העולם, כאמור, "לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח".

ולכן, כל יהודי שיש לו קשר עם בני-נח, בעניני פרנסה וכיו"ב – הרי אע"פ שנדמה לו שקשר זה נועד כאמצעי לפרנסתו ופרנסת בני ביתו, עליו לנצל זאת גם – ואדרבה: הוא העיקר – "לשם שמים" (כל מעשיך – עניני הרשות – יהיו לשם שמים), עד לאופן ד"דעהו" (בכל דרכיך – דרכי הרשות – דעהו") – להחדיר ולנטוע בלבם את ההכרה בבורא העולם ומנהיגו, וכתוצאה מזה – קיום המצוות שנצטוו בני-נח.

ואם הדברים אמורים בנוגע לכל יהודי שיש לו קשר עם אינדיה, הרי עאכ"כ שהדברים אמורים בנוגע ליהודים שיש להם קשר ושייכות עם אינדיה בעלי השפעה על כמה וכמה מבנינו, מנהיגי שכונה, עיר שלימה, מדינה שלימה וכיו"ב – ששליחותם ואחריותם גדולה פי כמה,

ומובן, שלמרות גודל האחריות שבדבר, שהרי נוסף לכך שצריך לפעול על עצמו להיות יהודי שלם בכל עניניו, מוטלת עליו האחריות בנוגע לבנינו שמסביבו, בכל העיר והמלוכה, שגם הם יהיו בשלימות האפשרית – הרי ישנה ההבטחה ש"איני מבקש כו' אלא לפי כח", וכמובן בפשטות שהקב"ה לא יטיל תפקיד ושליחות על איש פלוני, אם לא נתן לו תחילה את כל הכחות הדרושים למילוי התפקיד והשליחות בשלימות; עליו רק להדגיש ולומר בפירוש שעושה זאת בשליחותו של הקב"ה – לפעול שהעולם יתנהג בצורה אנושית, שיהי' בו יותר גילוי אלקות, יותר "כלי" לקבלת מלכותו ית', "והיתה לה' המלוכה".

וכאשר יאמרו דברים כהווייתן – הרי חזקה על דברי אמת, ומה גם כשיוצאים מן הלב – שנכנסים אל הלב, ופועלים פעולתם.

וכפרט כשרואים את גודל השתדלותו בדבר – שאינו מתעייף להשפיע בענין זה, ועושה זאת – לא בשביל כבוד (שיש לו בלאה"כ), וגם לא בשביל כסף (שיש לו באמצעות אופנים אחרים), כי אם, מפני שחפץ באמת בטובתו של הזולת, עד לטובת האנושות כולה – הרי מטבע האדם (לאו דוקא אצל בני, אלא אצל כל בני-האדם) ש"כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם".

ולאידך – ה"טענות" שנשמעים בענין זה, אין להם מקום מכל וכל:

בנוגע לטענה שאין לערב "דת" בעניני הנהגת המדינה – הכריז כבר "נשיא-המדינה" על ההכרח הגמור שבדבר!

ומה גם שענין זה אינו בגדר "חוק", כי אם, דבר הקודם ונעלה מכל החוקים, שכן, המושג של "חוקים" אינו אלא לאחרי שישנה מציאות של אדם חי, שאז, שייך לצוות עליו לשמור על חוקי המדינה, אבל, לכל לראש יש לעשות ממנו אדם חי, והרי מקור החיים דכל דבר שבעולם, מדבר, חי, צומח ואפילו דומם, הוא – בורא העולם ומנהיגו, אשר, "בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם" (ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט שנתבארה בארוכה ע"י אדמו"ר הזקן בשער היחוד והאמונה), ובמילא, כל המושג של חיים אצל אוה"ע הוא – קיום רצונו של בורא העולם, שבע מצוות בנינו, כשם שחיי של יהודי הם – קיום התורה ומצוותי, "הם חיינו", "וחי בהם".

וכמו כן מה שנדמה שיתעורר "רוגז" בגלל ההתערבות בחיים הפרטיים כו' – הרי, אין זה ענין פרטי, כי אם, ענין שנוגע ופועל בכל העולם כולו, וכמדובר פעם – ע"ד הצחות – שגם אנשי-המדע גילו כבר שפעולה קלה של אדם בקצה העולם, נפיחה בפיו או בחוטמו, למשל, מגיעה ומתפשטת – באמצעות תנודות האויר – עד סוף כל העולם!

ועוד והוא העיקר – ובלשון הידוע: "למה לי קרא סברא היא" – שרואים במוחש, "מעשה רב", שכל אלו שעסקו בענין זה בפועל ממש, הצליחו להפיץ ולהחדיר את האמונה בה, וכתוצאה מזה – קיום מצוותיו, שבע מצוות – בנוגע לבנינה, ותר"ג מצוות – בנוגע לבני".

יד. ונחזור לעניננו – שבד בבד עם גודל העילוי וההפלאה שבענין ההסתלקות בנוגע לנשמה, כמוזכר לעיל (ס"ז) מ"ש הבית"יוסף אודות גודל העילוי דמס"נ על קידוש השם כו', הרי בנוגע לענין ד"לשבת יצרה" בעוה"ז התחתון, יש צורך במעשה בפועל למטה מעשרה טפחים, ע"י נשמה בגוף דוקא.

ואדרבה – בהיותו נשמה בגוף יכול למלא את שליחותו של הקב"ה, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע לכל אלו הנמצאים סביבתו, כולל בני-נח (כנ"ל בארוכה), ואפילו בנוגע לכל הנבראים שבעולם, חי צומח ודומם, באופן ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו", אשר, מילוי שליחותו של הקב"ה הו"ע שלא בערך כלל לגבי העילוי שיתוסף אצלו ע"י מסירת נפשו!

וכידוע המבואר במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו אודות החילוק שבין המס"נ דאברהם אבינו למס"נ דרבי עקיבא, אודות המס"נ דרבי עקיבא – מספרת הגמרא ש"אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן! אמר להם. כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה, בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבוא לידי ואקיימנו", כלומר, רבי עקיבא חיפש את העבודה דמס"נ.

אברהם אבינו – לעומת זאת – לא חיפש כלל מס"נ: אדרבה – עבודתו היתה לפרסם אלקות בעולם, כמ"ש "ויקרא שם אברם בשם ה' א-ל עולם", "א"ת ויקרא אלא ויקריא", ובזה גופא – לא רק "א-ל העולם", אלא "א-ל עולם", היינו, שמציאות העולם היא בתכלית הביטול כל כך עד שכל מציאותה אינה אלא אלקות, דירה לו ית', אלא, שעבודתו לגלות אלקות בעולם היתה בכל התוקף, מבלי להתפעל משום דבר שבעולם, עד כדי כך, שכאשר עבודה זו דרשה מסירת-נפש, כשהשליכו נמרוד לכבשן האש – מסר נפשו, אבל, המס"נ לא היתה בתור עבודה בפ"ע, כי אם, דבר הטפל ביחס לעבודתו העיקרית – גילוי אלקות בעולם.

ועוד – וגם זה עיקר:

אפילו רבי עקיבא שאמר "כל ימי הייתי מצטער . . מתי יבוא לידי ואקיימנו" – לא הביא את עצמו למצב של מס"נ, שכן, הנהגה כזו היא היפך הציווי "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", כי אם, כשנודמן לו ענין של מס"נ – שמח על זה, אכל, עיקר העבודה בפועל ממש, ובכל ריבוי שנותיו, מאה ועשרים שנה (בדוגמת משה רבינו, הלל הזקן וכו') – היתה גם אצלו באופן דנשמה בגוף, אם כי מצד רגש נפשו הצטער שלא זכה לעילוי דמס"נ.

והרי כל סיפורי התורה, ובפרט סיפורים אודות הנהגתם של מנהיגי ורועי ישראל, מהווים הוראה בנוגע לאופן ההנהגה בחיי היום-יום, ובנדו"ד, שעבודת ה' צריכה

להיות מתוך שמחה וטוב לבב, ובאופן דנשמות בגופים דוקא, ובזה גופא – כשם שהנשמה צריכה להיות במצב של שלימות, כמו כן צריך גם הגוף להיות במצב של שלימות – "היות הגוף בריא ושלם מדרכי עבודת ה'", כציווי התורה "ונשמרתם מאד לנפשותיכם".

ופשוט, שאין סתירה לזה ממאמר הזהר "תוקפא דגופא חולשא דנשמתא" – שכן, במה דברים אמורים, כשתוקף הגוף הוא מצד הגוף, אבל כאשר התוקף הוא מצד ציווי התורה, הרי תוקף הגוף עצמו הוא "תוקפא דנשמתא",

ואדרבה – עי"ז נחלש חומריות הגוף, ועד שגם גשמיות הגוף נעשה "כלי" לרוחניות והנשמה שבו, אשר, ענינו של "כלי" – שבטל לגמרי למה שבתוכו, כפי שמצינו בהלכות שבת ש"המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי, שהכלי טפילה לו", כלומר, אע"פ שיש צורך בכלי ופועל פעולתו, שהרי אינו יכול להוציא את המשקה ללא כלי, מ"מ, מכיון שכל ענינו אינו אלא בשביל מה שבתוכו, הרי מציאותו (השיעור שלו) אינה תופסת מקום כלל, ודוגמתו בנדו"ד שמציאות הגוף בטלה לגמרי למציאות הנשמה.

טו. אמנם, כל זה הוא בנוגע לעיקר העבודה כו', אבל, בנוגע לענין ההסתלקות גופא – מודגשת המעלה וההפלאה שבענין ההסתלקות, כנ"ל בארוכה.

ולכן, בד בבד עם הענינים הקשורים, לכאורה, עם היפך השמחה, כמו: אמירת קדיש – הרי אדרבה: אמירת קדיש הו"ע הכי נעלה, כמודגש בהתחלת הקדיש – "יתגדל ויתקדש שמי' רבא", היינו, שע"ז פועלים תוספת גדולה וקדושה בשמו של הקב"ה, עד לשמו הגדול, "שמי' רבא"!

ועד"ז בנוגע לשאר מנהגי "יאר-צייט", אשר, מבלי הבט על מה שנראים בחיצוניות, הרי הם "כלי" לאור והפנימיות שבתוכם – ענין של שמחה הכי גדולה, כאמור, לא רק ענין של תיקון, אלא גם בנין באופן נעלה יותר מכמו שהי' לפנ"ז; לא רק מילוי החסרון, אלא גם שלימות, עד לשלימות חדשה.

ועוד והוא העיקר – שכאשר יהודי מוסיף בעניני העבודה כתוצאה מההתעוררות דיום ההילולא, אזי מצטרפת פעולתו לכל המעשים טובים דכלל ישראל, להכריע את העולם כולו לכף זכות, ולהביא תשועה והצלה, עד לתשועה והצלה האמיתית – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, גאולה נצחית שאין אחרי' גלות.

ואז יהיו גם חיים נצחיים, חיים שאין אחריהם העדר כו', אבל, ענין של הליכה ועלי' יהי' גם אז, ואדרבה – ביתר שאת וביתר עוז, בגלל שבאים לאחרי הירידה שהיתה בזמן הגלות, ולאחרי הירידה שהיתה בנוגע לגוף כפשוטו מצד הסתלקות הנשמה, שאז שייך ענין של היפך הטהרה כו', שכן, אע"פ ש"צדיקים אינן מטמאים", הרי ידוע שנוהרים גם בקברי צדיקים כו', וכמ"ש בשו"ת שארית יהודה – לאחי אדה"ז – בנוגע לציון של רבינו הזקן, שיש להשתדל בעשיית מחיצה כו' באופן שיוכלו הכהנים להתקרב כו' (ומספרים שהשתתף בעצמו בעשיית הגדר כו').

ובקרוב ממש – יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר", גם אלו הנמצאים בחוץ-לארץ, ועאכו"כ אלו שבחוץ-לארץ גופא נכרה קברם בפנה נדחת שאין בה ריבוי שומרי תורה ומצוות, אשר, מצד גודל הירידה ביותר (שבנוגע למקום הקבר כו') תהי' גם העלי' באופן נעלה ביותר.

ומכיון ש"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ" – הרי כל העבודה תהי' אך ורק באופן ד"ילכו מחיל אל חיל" בקדושה גופא (כמבואר באגה"ק),

ובלשון חז"ל – בסיום מסכת ברכות ומועד קטן – "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון",

בבית המקדש השלישי, "מקדש אדניי כוננו ידיך", בית נצחי שאין אחריו העדר, "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו . . כמצות רצונך", ובזה גופא – באופן ד"ילכו מחיל אל חיל", מכיון שכל קרבן פועל תוספת עילוי במזבח ובכל ביהמ"ק,

וכל ענינים אלו – במהרה בימינו ממש.

* * *

טז. דובר לעיל שלכל לראש צריך להיות מציאות של דבר חי.

וכמודגש בכל יום ויום – שלכל לראש צריך להיות הענין ד"החזרת בי נשמת", ורק לאחריו כן יכולה להיות עבודת כל היום כולו.

ועד"ז בנוגע לכללות מציאותו של יהודי, וכל נברא שבעולם, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו" – שלכל לראש צריכה להיות מציאותו בתור דבר חי, ורק לאחריו כן שייך לתת לו ציוויים: שבע מצוות – לכל אדם (גם בני-נח), ותרי"ג מצוות – לבני", שעי"ז ממלא את תכלית ומטרת בריאתו – לכבודו של בורא העולם ומנהיגו.

ויש לקשר זה עם הענין ד"אר-צייט" – כלשון הכתוב: "והחי יתן אל לבו", היינו, ש"פשפש במעשיו ויחזור בתשובה" (כמ"ש הרמב"ם), להוסיף בלימוד התורה וקיום מצוות, אשר, כתוצאה מזה יתווסף אצלו בענין החיים, כמארז"ל "דמוסיף יוסיף", "מוסיף . . לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו", וכמו כן בנוגע להוספה בקיום המצוות – עליהם נאמר "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם".

יז. והנה, בנוגע לענין החיים – ישנם כמה וכמה חילוקי דרגות ואופנים.

בכל הדרגות והאופנים ישנו אמנם צד השווה ונקודה משותפת – עצם ענין החיים, שהרי מן הרגע הראשון שהתינוק יוצא לאויר העולם עד לרגע האחרון עלי אדמות בהיותו בן מאה ועשרים שנה – בכל משך הזמן קיימת מציאותו בתור דבר חי;

אבל אעפ"כ, בנוגע לאופן התגלות החיות כו' – הרי מובן וגם פשוט שאינה דומה אופן החיות ד"תינוק בן יומו" לגבי אופן החיות כשמתחיל לדבר, ועאכו"כ כשמגיע לחינוך, שאז מתחיל ענין החיים עם תוכן מסויים, ועד"ז בנוגע לחילוקי אופן החיות בשאר השנים, "בן עשרים לרדוף", וכיו"ב.

ולהעיר גם מתורת אאמו"ר – בעל ההילולא – שיש כמה דרגות ב"חיים" ובכללות – ב' דרגות:

(א) בחי' היסוד הנקרא "חי", כמ"ש "ואמרתם כה לחי", היינו, "שצריך לקשר בחי' כה, אספקלריא דלא נהרא דמל' לבחי' חי, ליסוד הנקרא חי",

[כמבואר בלקו"ת בענין בכ"ה באלול נברא העולם, שכ"ה קאי על בחי' המלכות, ובראש השנה, "זה היום תחלת מעשיך", בחי' "זה" שלמעלה מבחי' "כה", נעשה הענין ד"ואמרתם כה לחי", "לקשרא כה לחי"],

(ב) הדרגא הכי נעלית בענין ה"חיים" – בחי' החכמה, כמ"ש "החכמה תחיי".

וביחד עם זה, יש בכולם, כאמור, צד השוה ונקודה משותפת – עצם ענין החיים.

יח. והנה, בענין החיים ישנה הדגשה מיוחדת אצל ילדים קטנים:

מסימני החיים היא – תכונת הצמיחה והגידול (אפילו במין הצומח, ועאכו"כ במין החי ומין המדבר).

והרי רואים במוחש שעיקר הצמיחה והגידול בגוף האדם (ומזה מובן גם בנוגע לנשמה כו') הוא – בשנים הראשונות לצאתו ממעי אמו, שאז נעשה עיקר הגידול וההתפתחות, שלא בערך לגבי השנים שלאח"ז.

תקופת הגידול והצמיחה בכללותה מסתיימת בשנים שלאח"ז – בגיל העמידה (לאחרי גיל עשרים שנה או שלושים שנה), שאז נפסק גידול וצמיחת הגוף (אא"כ באופן ד"שמועה טובה תדשן עצם", וכיו"ב); אבל אעפ"כ, בתקופת הגידול והצמיחה גופא – הרי השינוי משנה לשנה ניכר ומודגש בעיקר בשנים שלפני בר-מצוה (או בת-מצוה), יותר מאשר בשנים שלאח"ז, כפי שרואים במוחש.

ועוד תכונה המאפיינת את ענין החיים – תכונת המרץ, והעדר המנוחה ("אין להם מנוחה").

וגם תכונה זו ניכרת ומודגשת במיוחד אצל ילדים: אדם מבוגר – הרי אדרבה, יש זמנים שמחפש ומשתדל להיות במצב של מנוחה דוקא, משא"כ ילד – הרי מרגע שיוצא לאויר העולם מתחיל לנענע ידיו ורגליו, וככל שהולך וגדל נמצא תמיד במצב של תנועה, מבלי יכולת לנוח במקום אחד כו', וכשמגיע לכלל הבנה – אינו נותן מנוח עם כל מיני שאלות, ומבלבל את ההורים המורים והמדריכים שיענו לו על שאלותיו, וימצאו לו תעסוקה וכו', שכן, העדר התעסוקה – הרי זה היפך טבעו של ילד!

תכונה זו – צריכים ההורים המורים והמדריכים לכוון לאפיק הרצוי, לחנך את הילדים באופן כזה שישקיעו את המרץ והחיות בעניני טוב וקדושה [ובלשון הרמב"ם – בשיעור היומי – "מן היפה" . בהרימכם את חלבנו ממנו", כפי שיתבאר לקמן (סל"א) בעזה"י], ועי"ז יתוסף גם אצל ההורים המורים והמדריכים – בבחינת "מאיר עיני שניהם" – שאפילו אם מצד עצמם היו מחפשים קצת . . "מנוחה", לא יניחו להם הילדים . . אלא יתבעו וידרשו מהם ללכת "מחיל אל חיל"!

יט. ע"פ האמור לעיל, מובן, שבהתוועדות זו הקשורה עם ענין החיים, כאמור, "והחי יתן אל לבו" – יש לייחס חשיבות מיוחדת לבנינוער, ילדים לפני בר-מצוה, שבאו להשתתף בהתוועדות זו.

ילדים אלו, ניצלו את ימי החופש – "מנהג משונה" בבתי-ספר, ת"ת'ים, מחלקות וכתות בישיבות, שבימי הקיץ אינם פועלים בכל התוקף – כדי לשהות ב"מחנה-קיץ" שבו ספגו חיים אמיתיים – "תורת חיים", וחינוך לקיום מצוותי' עליהם נאמר "וחי בהם",

וכתוצאה מזה – הרי גם לאחר שהילד יוצא מה"מחנה-קיץ" וחוזר לביתו, וצריך לעבור ב"רשות הרבים" (כדי ללכת לבית-הכנסת, לתלמוד-תורה או לישיבה כו') שבו מנשבות רוחות בלתי-רצויות – הרי לא זו בלבד שאין להם השפעה עליו ח"ו, אלא אדרבה: הוא מהפך את "רשות הרבים" ל"רשות היחיד", ליחידו של עולם,

ובאופן כזה מתנהג במשך כל ימי חייו – כמ"ש "חנוך לנער גו' גם כי יזקין לא יסור ממנה".

ולא עוד, אלא שפועל ומשפיע על חבריו (ילדים – על חבריהם, וילדות – על חברותיהן) שגם הם יחיו חיים אמיתיים – ע"פ התורה, "תורת חיים", ומצוותי' עליהם נאמר "וחי בהם".

כ. בהתאם להאמור – כדאי ונכון שיכבדו את הילדים הנמצאים כאן באמירת "לחיים",

ובודאי ידאגו לכך המשפיעים והמדריכים שלהם, או החברים הגדולים מהם העומדים בסביבתם – לתת לכאו"א מהם כוסית יין לאמירת "לחיים",

וכמו כן – ינגנו כולם יחדיו ניגון של שמחה,

וכל זה – מתוך מרץ וחיות כו', כבכל ענין של טוב וקדושה, ועאכו"כ בנוגע לילדים, שהם מטבעם בעלי-מרץ, כנ"ל.

ובזכותם – ישתתפו עמהם כל המתוועדים כאן בשמחתם ושירם, וגם באמירת לחיים.

ויהי-רצון שבצירוף כל ענינים אלו נזכה לקרב ולמהר את הזמן שבו נשיר "שיר חדש" – לשון זכר, "כל השירות כולן קרואות בלשון נקבה . . אבל התשועה העתידה להיות אין אחריה שעבוד לכך קרואה בלשון זכר", במהרה בימינו ממש.

סיכום וקיצור

– התוועדות כ"ף אב תשמ"ה –

(והלשונות המדוברות בגלות, ע"ד ערבית) איננה המקום הטבעי של יהודי.

בגלות מקיימים רצונו ית'

בגלות מצינו דבר והיפוכו: מצד א' נמצאים במצב של "גלו מעל שולחן אביהם", אבל לאידך העובדה שנמצאים בגלות היא רצונו של הקב"ה. נמצא, כי גם ע"י ההימצאות בגלות מתקשרים להקב"ה. עם זאת, יש לזכור כי אין הגלות מטרה כשלעצמה.

טעם הגלות והסתלקות צדיקים

ביאור ענין הגלות: ירידה צורך עלי', ואין דרך אחרת להגיע לעלי' זו ללא הירידה בגלות. (כמובן בפשטות: הקב"ה לא יצער את בני' ללא כל תועלת!)

ועד"ז יש לבאר הסתלקותו של צדיק (הדומה לשריפת ס"ת): היא צורך עלי' היכולה לבוא רק לאחר ההסתלקות.

ובנדו"ד, כ"ף אב, העילוי שהי' ע"י ההסתלקות הוא ענין המס"נ שהוא ענין נעלה ביותר (וגודל מעלתו יובן מכך שאפי' ה"בית יוסף", נענש ולא זכה למסור נפשו, ואע"פ שכתב לאחמ"כ את הב"י והשו"ע שלאורם נלך עד סוף כל הדורות, נחשב לו זה כעונש).

וע"פ הביאור במעלת ההסתלקות, יש לבאר מנהג ישראל לציין יום הארציט בעיני שמחה. ובהתוועדות זו השמחה

פעולות בעל ההילולא

ההתוועדות קשורה עם יארציט של הרלוי"צ. זהו ענין כללי, מכיון ש: (א) זוהי התכנסות של כו"כ יהודים; (ב) מסירת נפשו של הרלוי"צ (שגרמה סוכ"ס להסתלקותו), היתה קשורה עם עבודת הכלל שלו.

עבודת הכלל שלו ראתה פירות: (א) יהודים ששומרים תומ"צ עד היום, על אף כל הקשיים שם; (ב) גם כאלו שלא הושפעו ולא הפכו לשומרי תומ"צ, הרי מכיון שיהודים הם, קשורים הם בעצם מציאותם להקב"ה, ובסופו של דבר "לא ידח ממנו נדח".

עצם היהודי קשור בקב"ה

ובכך מענה להטענים: האדם הוא בעל שכל, וכיצד דורשים ממנו לקיים מצוות קודם שיבנים בשכלו? אך, כאמור, מכיון שהיהודי קשור לקב"ה בעצם מציאותו, הרי קיום המצוות הם דבר טבעי אצלו, והנהגה הפכית – היא היפך טבעו.

ענין זה מובא להלכה ע"י הרמב"ם (בקשר לדיני קרבנות – "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני"). וכך ג"כ בענין הגלות: יהודי מצד ענינו וטבעו, לא שייך למצב של גלות. ולכן, הרמב"ם (שהביא בספרו פסק זה), כתב את "יד החזקה" בלה"ק, כדי להורות שגלות

היא הן מצד התאספות כו"כ יהודים יחד, והן מצד "שבק חיים לכל חי" (שזוהי הלשון המקובלת אצל יהודים בקשר לפטירה והסתלקות, ולא הלשון שהוא "נעדר" וכדו').

יש להתחזק ביום ההילולא בעניני יהדות, ועי"ז א) מתחזקים פעולותיו של הצדיק בעוה"ז; ב) גורם עילוי אחר עילוי בנשמתו (ובמילא) ג) נמשך למקבלי השפעתו (שכן "אשתכח... יתיר מבחיוהי"). וכ"ז ימהר הגאולה האמיתית והשלימה.

ב' הפכים בהסתלקות

בשיחה הקודמת הוסבר ענין ההסתלקות והמעלה שבאים עי"ז. אך אעפ"כ יש לדעת, שעיקר העבודה היא נשמה בגוף דווקא.

מב' ענינים אלו נמצא שיש ב' קצוות: המעלה (ועיקר העבודה) בנשמות בגופים, והמעלה שיש בענין ההסתלקות. ב' קצוות אלו מתבטאים גם בחובת האמונה והבטחון: מחד, יש לבטוח ולהתפלל שהכל יהי' בטוב הנראה והנגלה. לאידך, גם אם ח"ו קורה מאורע לא טוב, "חייב אדם לברך על הטובה", "לטב עבד" ו"גם זו לטובה" (עם החילוקים שביניהם).

לכאורה, כיצד אפשר לקיים ב' ענינים אלו גם יחד? המענה ע"כ: ענינו של יהודי הוא "חיים", הנובעים מהאמונה ב"אלוקים חיים". תכונת החיים היא מרץ ושמחה, וגם כשקורה מאורע בלתי רצוי, יחסו של היהודי יהי' מתוך "חיים".

מצווים על שלילת ע"ז ואמונה בה' (עכ"פ באופן כללי), וזהו ציווי הכי עיקרי אצלם. ומסתבר לומר שנכלל במצוה זו גם בטחון (אפי' בטחון בדרגא הנעלית של "גם זו לטובה"!); גם י"ל, שנכלל במצוה זו תפילה לה' – כפי שמצינו באנשי נינוה. והמורס מכל האמור, שכאשר משפיעים עליהם לקיים את הז' מצוות שלהם, יש להדגיש גם פרטים אלו.

התעוררות אודות ז' מצוות בני נח: יהודים שיש להם קשר עם אינם-יהודים, ועאכו"כ עם אינם-יהודים המושלים על שכונה, עיר, מדינה וכו' – מוטלת עליהם האחריות לעוררם בענינים אלו, וכשהאינם-יהודים יראו שהדברים יוצאים מן הלב, וחוזרים עליהם שוב ושוב מבלי להתעייף – בודאי יושפעו מכך.

טענות ומענות

ישנם הטוענים שאין לערב "דת" בעניני הנהגת המדינה. הנה, נשיא המדינה עצמו הכריז על ההכרח הגמור בכך. ועוד, שאין האמונה בה' חוק אלא היא למעלה מכל החוקים. שכן, למי ניתן לצוות את החוקים – דוקא לאדם חי, ואמונה זו היא החיות שלו.

ישנם המפחדים "להתערב" בחייו הפרטיים של השני, הנה: הנסיון הוכיח שכל מי שעשה בכך הצליח. אך באמת אין זה ענין פרטי, שכן – כפי שנאמר פעם ע"ד הצחות – אנשי מדע אומרים שע"י נפיחה קטנה בפינה אחת בעולם – מגיע האויר לכל קצווי תבל.

אברהם אבינו ורבי עקיבא

ולהדגיש שוב את המעלה של עבודה,

אמונה זו – ממצוות בני-נח

וכ"ז שייך גם לבני נח, מכיון שגם הם

תומ"צ, אצלם העלי' תהי' גדולה עוד יותר.

הנה אנכי והילדים

כאמור, לכל לראש צריך להיות דבר חי. במשך כל חיי האדם – חי הוא, אך יש חילוקים בין חיות של בן יומו לתינוק המתחיל לדבר, בן עשרים וכו'.

בענין החיים ישנם מעלות לילדים: (א) ניכר עליהם שינוי גדול בין שנה לשנה (משא"כ אצל מבוגרים); (ב) המרץ והחיות אצלם גלויים – הם אף פעם לא נחים, ולא נותנים להוריהם ולמדריכיהם לנוח...

בהתוועדות זו נמצאים ילדים שניצלו את ימי החופש (שהוא "מנהג משונה") והלכו למחנה קיץ ברוח התורה ומצוות, ואח"כ בהשפעה זו ימשיכו זאת על משך כל חייהם וגם ישפיעו על חבריהם –

והם יאמרו לחיים, וישירו ניגון, וכל הקהל יצטרפו בזכותם בשמחתם, שירתם, ואמירת הלחיים שלהם.

נשמה בגוף: במאמרי אדמו"ר הריי"צ מבואר החילוק בין ר"ע לאברהם אבינו, שר"ע חיפש מס"נ, משא"כ אברהם אבינו (אע"פ שבאם הי' נצרך למסירות נפש הי' מוכן לכך). ובאמת, גם ר"ע לא עבד כל חייו באופן דמס"נ, אלא שמח כשהזדמנה לו הזדמנות כזאת. ומכאן הוראה שעבודת האדם צריכה להיות דוקא באופן של נשמות בגופים.

והעבודה צ"ל לוודאות ש(לא רק הנשמה אלא) גם הגוף יהי' בשלימות. ומאמר הזהר "תוקפא דגופא חולשא דנשמתא" הוא רק כאשר התוקף הוא מצד הגוף. משא"כ כאן, שהתוקף הוא מצד הנשמה.

וענין היארציית, כאמור, הוא ענין של שמחה. וכאשר מוסיפים במעשים טובים בגלל היארציית – הרי"ז מביא את הגאולה, והקיצו ורננו שוכני עפר, ואז תהי' עלי' שלאחרי הירידה שהיתה בהסתלקות, ובפרט אצל אלו שקבורים בפניה נדחת, במקום שאין ריבוי שומרי



y.w. designgraphic

כאילו רואה בעיניו

"אע"פ שלמד... ב"קונטרס", ב"לקוטי שיחות", הרי הכל טוב ויפה, אבל אין זה דומה כלל לעבודה באופן ד"ראה אנכי נותן לפניכם היום", היינו, שעבודתו היא באופן כאילו רואה בעיניו ממש את המשלח, נשיא דורנו, שנותן לפניו היום שליחות זו!

ובלשון הירושלמי בפירוש הכתוב "אך בצלם התהלך איש" - "יהא רואה בעל השמועה עומד נגדו", אשר, ענין זה הוא מצד גודל העילוי דראיית פני רבו, "עיקר הלימוד מרבו בראיית פנים, כדכתיב והיו עיניך רואות את מורידך"... ובפשטות: כש"צלם של רבו", נשיא דורנו, עומד לנגדו - הרי כל המניעות והעיכובים כו' למילוי שליחות רבו מתוך שמחה וטוב לבב, או למילוי השליחות בכלל - מתבטלים לגמרי!"

(משיחת ש"פ ראה תשמ"ו)

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות אל

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

ועד תלמידי התמימים העולמי - 770

Tel. (718) 771-9674

Email: VaadHatmimim@gmail.com

